

LUDVÍK MIŠTERA

XIII. SJEZD ČESKOSLOVENSKÝCH GEOGRAFŮ V PLZNI

Sjezd československých geografů není jen záležitostí organizačního charakteru, nejde v něm pouze o setkání geografů, nýbrž se stává čím dál tím více tribunou, z níž se hodnotí vykonaná práce v období mezi sjezdy, řeší se závažné problémy naší geografie a stanoví se program na další funkční období nového výboru. I když samozřejmě nejvíce pozornosti je věnováno problémům současným, nutno zdůraznit význam tohoto fóra pro stanovení perspektiv celého vědního oboru a jeho podílu na společenském rozvoji. Plzeňský sjezd patřil již k těm sjezdům geografů, na nichž byly položeny základy širších perspektivních hledisek společenské angažovanosti oboru. Neřešily se tudíž jen aktuální společenské úkoly: škola — životní prostředí — ekonomika z hledisek platných pouze v současnosti, nýbrž současně byly vytyčeny určité směrnice a prognózy dalšího vývoje, a to jak co se týče uplatnění geografie jako školního předmětu, tak i její funkce v ochraně a tvorbě životního prostředí, ekonomického a regionálního výzkumu.

V zájmu zdárného průběhu sjezdu rozhodl ústřední výbor omezit počet sekcí a soustředit se jen na zmíněné hlavní problémy. Na minulých sjezdech docházelo často k značnému rozptylu a překrývání zájmů jednotlivých oborů geografie a nepodstatné problémy často zasunuly do pozadí zásadní otázky, jež bylo v dané etapě zapotřebí řešit. Správnost uvedeného rozhodnutí potvrzuje jak průběh jednání, tak i skutečnost, že ani v období přípravy sjezdu nebyly připomínky k jeho programu a organizaci, ani nebylo využito možnosti vytvořit jiné sekce, o nichž by se snad členská základna domnívala, že by byly potřebné (bylo dáno např. v úvahu vytvoření samostatné sekce pro kartografii).

Jak vyplývalo ze sjezdového jednání a základních sjezdových referátů, ústřední výbor sjezd obsahově koncepčně dobře připravil, což dosvědčují materiály předložené na sjezdu, ať byly publikovány ve dvou sbornících — řady Studia Geographica věnovaných sjezdu, nebo ve Sborníku Čs. společnosti zeměpisné.

Záměry sjezdového jednání byly plně podporovány stranickými orgány, ministerstvem školství i Čs. akademií věd. Společenská podpora sjezdu byla mimořádně významná jak ve zmíněné přípravné fázi, tak i v průběhu sjezdu samého.

Hlavního sjezdového zasedání v úterý 1. července 1975 dopoledne se zúčastnily delegace stranických orgánů, státní správy, ministerstva školství, Národní fronty, zástupci vysokých škol. Jednání se zúčastnili pracovníci všech geografických kateder z přírodovědeckých a pedagogických fakult z celé ČSSR. Početné bylo zastoupení pracovníků Geografického ústavu ČSAV, jemuž přísluší velký dík za pomoc a spolupráci při organizaci sjezdu. Významná byla účast zástupců Geografického ústavu SAV a Slovenské geografické společnosti.

Hlavní sjezdové jednání dokladem stoupající autority čs. geografie

Hlavní sjezdové jednání bylo uvedeno zásadním referátem „Československá geografie v mezisjezdovém období“, který přednesl předseda ústředního výboru Čs. společnosti zeměpisné prof. dr. M. Nosek, DrSc. Hodnotící referát vypracovaný ve spolupráci s členem ústředního výboru a ředitelem Geografického ústavu doc. dr. J. Demkem, DrSc., dal směr celému jednání sjezdu. Pro svou zásadní povahu je otištěn v plném rozsahu v tomto čísle Sborníku Čs. společnosti zeměpisné.

Na zahájení tohoto hlavního dne sjezdu vzpomněl předsedající, místopředseda ústředního výboru ČSSZ, doc. dr. L. Mištera, CSc., že XIII. sjezd čs. geografů se schází ve zcela jiných podmínkách než tomu bylo před 40 lety, kdy se roku 1935 rovněž v Plzni konal III. sjezd čs. geografů. Poukázal na rozsáhlé politicko-hospodářské a kulturněsociální změny, které nastaly v uplynulých letech. Zdůraznil, že XIII. sjezd se koná v období 30. výročí osvobození naší vlasti. Prof. dr. Václav Čepelák, býv. proděkan Pedagogické fakulty v Plzni a vedoucí katedry historie a geografie, jako jeden z účastníků a spoluorganizátorů III. sjezdu poukázal na historickou rozdílnost tematiky sjezdu. Prof. dr. Čepelákovi byl z rozhodnutí ČSSZ udělen první zlatý odznak ČSSZ, zřízený ústředním výborem ČSSZ k 30. výročí osvobození ČSSR Sovětskou armádou.

Jako první z přítomných delegací pozdravil XIII. sjezd jménem městského výboru KSČ, Městského národního výboru v Plzni a všech organizací města primátor Eduard Kopáček. Poukázal na velké změny a rozdíly, které nastaly v naší společnosti i v západočeské metropoli, v Plzni. Navázal na historický význam Plzně a na socialistickou současnost města, hovořil o úspěšně se rozvíjející výstavbě nových sídlišť, o otázkách asanace starých částí města, o ochraně historických památek a uchování životního prostředí. Ocenil aktivní podíl geografie na výstavbě socialistické společnosti při plnění úkolů XIV. sjezdu a závěrů plén ústředního výboru, jež programově interesují i geografů.

Jménem stranických orgánů lidosprávy a všech složek Národní fronty projevil tajemník západočeského krajského výboru KSČ v Plzni Josef Mečl přání, aby účastníci sjezdu pokračovali v nastoupené cestě za realizaci stranické politiky, která byla nastíněna v předneseném hlavním referátu. V delegaci KV KSČ byl dále vedoucí ideologického oddělení KV KSČ dr. Miloslav Hour, náměstek předsedy krajského národního výboru Jaroslav Wiendl, v delegaci městského výboru KSČ byl vedle primátora E. Kopáčka tajemník MěstV KSČ ing. Jiří Kopecký. Jednání se zúčastnil také tajemník krajského výboru Národní fronty František Kuba.

První náměstek ministra školství ČSR prof. dr. Přemysl Jagoš, CSc., velmi zasvěceně hovořil o problémech a významu geografie z hlediska aktuálních otázek rozvoje socialistické společnosti. Ocenil její podíl ve výchovně vzdělávacím procesu i v přípravě mladých odborníků na vysokých školách a zvláště pak význam oboru vzhledem k jeho komplexnímu charakteru a syntezařujícímu významu geografické vědy zejména při řešení společenských a hospodářských problémů výstavby, ochrany a tvorby životního prostředí.

Místopředseda Čs. národního komitétu geografického a člen vědeckého kolegia geologie-geografie ČSAV doc. dr. Jar. Demek, DrSc., omluvil neúčast náměstka předsedy ČSAV akademika Josefa Poulíka, předsedy Čs. národního komitétu geografického, člena korespondenta ČSAV E. Mazúra, DrSc., a předsedy VKGG člena korespondenta prof. dr. Vl. Pokorného, DrSc., a tlumočil přání úspěšného jednání sjezdu jménem těchto institucí. Za Pedagogickou fakultu

v Plzni a ostatní plzeňské vysoké školy pozdravil sjezd proděkan PF doc. dr. J. Diba, CSc. Jako zástupce delegace Slovenské geografické společnosti vystoupil na sjezdu dr. P. Mariot, CSc.

Hlavního sjezdového dne byly přítomny delegace geografických společností SSSR, Polska, NDR, Maďarska, Bulharska a Jugoslávie. Sjezdových jednání se aktivně zúčastňovalo všech 25 zahraničních hostů. Dalších 20 pozvaných zahraničních geografů pak projevilo politování, že se nemohou z různých závažných důvodů našeho sjezdu zúčastnit. (V době konání XIII. sjezdu čs. geografů se současně konal i XIII. sjezd Polské společnosti geografické a oslavy 25. výročí založení Německé akademie věd.)

Akademik I. P. Gerasimov, předseda Národního komitétu sovětských geografů a ředitel Geografického institutu Sovětské akademie věd, sjezd přátelsky pozdravil jménem nepočtenější sovětské delegace a naznačil společné cíle socialistických geografů. Členy sovětské delegace byli dále prof. A. M. Rjabčikov, doktor geografických věd, děkan geografické fakulty Lomonosovy university v Moskvě, prof. V. P. Maksakovskij, doktor geogr. věd, vedoucí katedry ekonom. geografie PÍ V. I. Lenina v Moskvě a člen odd. RVHP, prof. V. V. Voroběv, doktor geogr. věd, zástupce ředitele Institutu geografie Sibíře a Dál. východu v Irkutsku, a Z. N. Gerasimovová, doktorka geogr. věd, pracovnice Geografického institutu Akademie věd.

Zásluh a pomoci čs. geografů na poválečném rozvoji maďarské geografie vzpomněl prof. dr. L. Kádar, DrSc., z univerzity Lájose Kossutha v Debrecénu, místopředseda Maďarské geografické společnosti. Za maďarské geografie se sjezdového jednání zúčastnil také prof. dr. S. Láng, DrSc., z budapeštské univerzity.

Jménem polské delegace česky pozdravil sjezdové účastníky prof. dr. A. Wrzosek z Jagellonské univerzity v Krakově. Omluvil menší účast členů Polské společnosti geografické vzhledem k jejich právě probíhajícímu sjezdu. Polské geografie dále zastoupili Mgr. J. Drecka a Mgr. J. Szyrmer, pracovníci Institutu geografie Polské akademie věd.

Několikačlennou delegaci geografů z NDR vedl prezident Geografické společnosti NDR prof. DrSc. G. Jacob, který také jejím jménem popřál další úspěchy v podílu české i německé geografie na výstavbě obou socialistických států. Členy delegace byli dále prof. dr. H. J. Kramm z Vysoké školy pedagogické K. Liebknechta v Postupimi, dr. M. Kramer z Vysoké školy pedagogické v Drážďanech, dr. J. Heinzmann a dr. H. Hermann z Geogr. ústavu Akademie věd z Lipska.

Předseda bulharské geogr. společnosti a vědecký tajemník národního komitétu bulharských geografů prof. dr. T. Penčev vzpomněl úzkých tradičních kulturně-společenských a hospodářských svazků mezi oběma národy. Členy bulharské delegace byl dále prof. dr. Ž. Galabov, člen korespondent Bulharské akademie věd, předseda nár. komitétu bulharských geografů a ředitel Geografického ústavu Bulharské akademie věd a prof. dr. L. Dinev z univerzity v Sofii, vědecký sekretář mezinárodní asociace vědeckých pracovníků.

Prof. dr. M. Panov, člen svazu geograf. spol. SFRJ, člen národního komitétu jugoslávských geografů a předseda Geografické společnosti Makedonie, vyjádřil přátelské svazky s jugoslávskými geografie. Jednání se zúčastnil také generální sekretář Národního komitétu jugoslávských geografů dr. A. Stojmilov.

Využit všech výchovně vzdělávacích možností zeměpisu

Poprvé v historii čs. geografických sjezdů se zúčastnili všichni geografové společného zasedání, které bylo za řízení předsedy ÚV prof. dr. M. Noska, DrSc.,

věnováno postavení zeměpisu ve výchovně vzdělávacím systému. Byla tak dána možnost všem geografům vyjádřit se k problémům zeměpisu na školách všech typů, ujasnit si nedostatky a potíže, které na úseku školské geografie brání tomu, aby zeměpis jako školní předmět plnil výchovně vzdělávací cíle v celém rozsahu svých možností, jak se k tomu vyjadřovali autoři sjezdových příspěvků ve stejnojmenném sborníku (*Studia Geographica* č. 50) i na sjezdovém fóru. Hlavní teoretický referát k této ústřední tematice, jímž bylo odpolední jednání prvního dne uvedeno, přednesl místopředseda ústředního výboru doc. dr. L. Mištera, CSc. Text tohoto referátu je rovněž uveřejněn v tomto čísle Sborníku. O úkolech školské geografie řešených ústředním výborem ČSSZ, jeho odbornou skupinou a školskou komisí podrobně hovořil předseda školské komise ÚV ČSSZ doc. dr. J. Machýček, CSc. Úsilí ústředního výboru na úseku školské geografie bylo shrnuto jednak do memoranda adresovaného ministerstvu školství, do sjezdových tezí ke školské geografii a do projednávaných návrhů učebních osnov zeměpisu. Všechny tyto základní materiály byly publikovány ve sjezdovém sborníku.

Náměstek ministra školství prof. dr. Miroslav Cipro, DrSc., uvítal ve svém projevu iniciativu geografů a velké úsilí o zvýraznění významu zeměpisu jako školního předmětu. Jeho politickovýchovné hodnoty i velký význam vzdělávací s funkcí formativní a instrumentální nebyl dosud náležitě oceněn. Projevil přání, aby společným úsilím byly realizovány ty návrhy, které prospějí postavení a autoritě předmětu v zájmu úkolů a cílů socialistické školy. Prof. dr. Tichý, CSc., se globálně vyjádřil k sjezdovým příspěvkům otiskným ve sjezdovém sborníku, které považoval ve svém celku za dílčí přínosy k problémům, jež byly shrnuty ve sjezdových tezích.

Místopředseda Západočeského krajského národního výboru J. Wiendl z hlediska veřejného činitele zdůraznil velmi pěkně praktický význam předmětu, jeho politickovýchovnou stránku a zvláště pak důležitou roli učitele zeměpisu ve společenském procesu. S celkovým zájmem a ohlasem se setkala vystoupení sovětského geografa prof. V. P. Maksakovského, doktora geogr. věd, vedoucího katedry ekonomické geografie Ped. Institutu V. I. Lenina v Moskvě. Ve svém česky předneseném referátu hovořil k základním problémům zdokonalování školního zeměpisného vzdělání v SSSR. Uvedl nejen stav geografie na sovětských školách, ale i cesty a problémy, jimiž se sovětská školští geografové pracovali, zejména v pojetí cyklu učiva na jednotlivých školách, základního, středního a vysokoškolského typu a v jeho rozvržení do ročníků střední školy. Na jeho příspěvek navázal prof. A. M. Rjabčikov, doktor geogr. věd, děkan geografické fakulty Lomonosovy univerzity, který jej rozvinul zvláště v přehledu o stavu a perspektivách přípravy geografů, a to jak v Moskvě, tak i na ostatních univerzitách a pedagogických institutech.

K celkovému postavení zeměpisu jako školského předmětu a jeho funkci na všeobecně vzdělávací a střední škole hovořil dr. M. Střída, CSc. Upozornil na skutečnost, že nelze opomíjet určitou zastupující roli zeměpisu, který poskytuje určité základy i jiných vědních oborů, jako např. geologie, politické ekonomie, ekonomiky atd. To také zvýrazňuje komplexnost a syntetický význam zeměpisu v poměru k ostatním předmětům v interdisciplinárních svazcích, o čemž již také bylo pojednáno v hlavním referátu. Na nedostatečnou úroveň geografických znalostí poukázal doc. L. Skokan, CSc., který vycházel ze zkušeností katedry geografie na Vysoké škole ekonomické v Praze. Určité podceňování geografických znalostí, a to i základních z hlediska všeobecného vzdělání, vychází již ze základní devítileté školy. Ta mnohým vysokoškolákům poskytuje často poslední zeměpisnou přípravu, zejména u škol technického a ekonomického směru, pokud

nepricházejí na tyto školy z gymnázií. Je na pováženu, že představitelé těchto směrů, kteří vesměs budou zastávat vedoucí místa v naší společnosti, nejsou připravováni pro tyto funkce také z hlediska společenského významu geografie. Dr. J. Doubrava, vedoucí kabinetu zeměpisu Výzkumného ústavu pedagogického v Praze uvažoval, zda v mnohých návrzích o obsahu základního vzdělání nejde o maximalistické požadavky. Upozornil, že podle výzkumu kabinetu, který prováděli před několika lety, většina učitelů zeměpisu učí zeměpis jen ze čtvrtiny až třetiny svého úvazku. Není také dostatek času na soustavný odborný růst, v čemž především nutno hledat určité nedostatky při plném využívání funkce zeměpisu. K úkolům školské geografie hovořil také dr. J. Charvát, CSc., jenž plně podporoval návrhy ústředního výboru a přimlouval se za jejich realizaci, která by posunula význam zeměpisu v perspektivním vývoji i ve srovnání s ostatními socialistickými státy.

S průběhem a organizací zeměpisné soutěže Poznej svou vlast, jejímž organizátorem je ve spolupráci se SSM a PO slovenské ministerstvo školství, seznámila sjezd M. Kováčová. Soutěž je vlastně zeměpisnou olympiádou. Zlepšuje kvalitu zeměpisných vědomostí a znalostí, zvyšuje i autoritu předmětu. Na podnět sjezdového příspěvku ing. dr. V. Nováka, který byl otištěn ve sborníku ke školské problematice, reagovala prom. geogr. M. Janáčková. Novou koncepci v atlasech, školních mapách bude možno prosazovat v budoucnu na základě určitého společenského podnětu, který musí vycházet ze změny osnov a učebnic. K učebním osnovám zeměpisu na ZDŠ, se vyjadřoval na základě svých zkušeností prof. Zd. Henych. Dotkl se řady problémů, zejména rozsahu, obsahu, uspořádání učiva, termínů i mezipředmětových vztahů.

O zákonité potřebě modernizace školského procesu, a to jak z hlediska obsahového, tak technického, jak bylo také uvedeno v předsjezdových tezích, hovořil doc. dr. M. Papík. Předkládal také návrhy na vzájemnou spolupráci mezi českou i slovenskou komisí školské geografie. Dr. D. Fryč ve svém písemném příspěvku upozorňoval na nově založené informační středisko školské geografie na pedagogické fakultě UK v Praze.

Prof. dr. L. Kádár v závěru jednání seznámil se systémem pomůcek k vyučování vztahu vesmíru a země. Prof. dr. S. Láng ve svém písemném příspěvku charakterizoval vývoj vysokoškolského vyučování zeměpisu v Maďarsku.

Ráz celkového jednání k problematice postavení zeměpisu ve výchovně vzdělávacím systému byl velmi živý, příspěvky byly výstižné a aktuální, vztahovaly se plně k problematice. U všech účastníků jednání byla zřejmá snaha aktivně přispět k uplatnění předmětu a k jeho plnému využití ve společenské praxi socialistického státu.

Zajistit podíl geografie na rozvoji ČSSR

Druhé hlavní sjezdové téma, ochrana a tvorba životního prostředí, bylo projednáváno v sekci ve středu 2. července dopoledne. Zájem o jednání byl mimořádný a zcela jej můžeme srovnávat se zaujetím pro školskou problematiku. Zasedání sekce zahájil a řídil člen ústředního výboru ČSSZ doc. dr. J. Demek, DrSc., ředitel Geografického ústavu ČSAV. Uvedl politický, ekonomický a vědecký význam této problematiky, jíž se obírají jak orgány RVHP, tak i OSN a jeho složek.

V úvodním referátu se ing. V. Voráček, vedoucí oddělení RVHP Geografického ústavu, zabýval zvláště obecnými problémy vědního oboru z hlediska přístupu a řešení projektů ochrany a tvorby životního prostředí. V druhé části svého refe-

rátu zaujal ing. Voráček také stanoviska k referátům otištěným ve sjezdovém sborníku, jež vesměs považoval za přínos ke sledované problematice.

Akademik I. P. Gerasimov řešil ve svém referátu „Konstruktivní přístupy sovětské geografie“ základní teoretické problémy geografie při studiu životního prostředí. Jeho referát byl právě pro tyto základní teoretické problémy mimořádného významu, neboť ukázal geografii jako obor s nezastupitelnou společenskou funkcí v konstruktivním řešení světových problémů ochrany a tvorby životního prostředí. Právě této otázce z hlediska komplexní působnosti globálních vlivů lidské společnosti na životní prostředí naší planety se ve svém referátě analyticky věnoval prof. A. M. Rjabčikov. Stručně také charakterizoval etapový vývoj v tomto směru až do roku 2 000.

Aplikaci teoretických přístupů v praxi se obíralo několik dalších příspěvků. S metodikou výzkumu krajiny pro potřeby zvelebování životního prostředí seznámil dr. J. Drdoš, CSc. Hlavní architekt města Plzně ing. arch. H. Glozer vytvořil účastníkům hlavní opatření na úseku zlepšování životního prostředí Plzně. Obdobně o ochraně a tvorbě životního prostředí v pražské aglomeraci informovala prom. geogr. M. Syslová.

Problematikou tvorby a ochrany životního prostředí ve škole se obíral i na základě svých zkušeností dr. M. Havrlant, CSc. K problémům výchovy odborníků a obyvatelstva k ochraně a tvorbě životního prostředí vystoupil doc. dr. J. Panoš, CSc. Zajímavý byl příspěvek dr. F. Bučka, CSc., k otázkám potenciální eroze půd na středním Slovensku. Dr. I. Čáslavka na závěr jednání informoval o problematice geografického názvosloví.

Velkým přínosem k prohloubení teoretického přístupu ochrany a tvorby životního prostředí měly především tři zmíněné referáty a také díle vystoupení doc. dr. J. Demka, DrSc., který komentoval jednotlivé příspěvky, doplňoval a uváděl je v určitý systém v soulase s posláním a úkoly jednání sekce.

Souběžně zasedala sekce ekonomické a regionální geografie. Všichni její účastníci vyslechli referáty s velkým zaujetím.

Zasedání sekce uvedl a řídil člen ústředního výboru doc. dr. M. Macka, CSc., zástupce ředitele Geografického ústavu ČSAV.

Sjezdové příspěvky otištěné ve Sborníku shrnuli dr. Zd. Hoffmann, CSc. a dr. M. Drápal. Dr. Zdeněk Hoffmann, CSc., upozornil, že se pozitivně projevují důsledky intenzivní snahy o matematizaci. Ze syntezujících prací, které mají základní význam pro praxi, uvedl ekonomickogeografickou rajonizaci ČSR, zpracovanou GÚ ČSAV v Brně. Dr. Drápal se věnoval hlavně uplatnění poznatků ekonomické a regionální geografie ve školské výuce a její aktualizaci.

S významným podílem geografů na územním plánování seznamovaly zásadní referáty ředitele Terplánu ing. Kubína, přednesený dr. Andrlém a ředitele Urbionu ing. arch. P. Sibrina, CSc., přednesený dr. Silvánem. Shodně byl oceněn významný podíl geografů na koncepcích územního plánování, na vymezování urbanizovaných oblastí apod. i z hlediska dalšího vývoje. V souladu s květnovým a listopadovým zasedáním ÚV KSČ a KSS očekává pracovníky ještě řada dalších úkolů. Tuto problematiku v rámci ekonomickogeografické racionalizace doplnil ve svém vystoupení na příkladu Západočeského kraje prof. dr. M. Blažek.

Druhou část zasedání sekce převážně vyplnily příspěvky zahraničních účastníků sjezdu, kteří své referáty předložili až na sjezdu samém. Vědecká pracovnice Geogr. institutu Akademie věd SSSR Z. P. Gerasimovová doprovázela svou přednášku o biogeografickém srovnání Kavkazu a Alp barevnými diapozitivy. Prof. dr. J. Kramm se zabýval strukturou obyvatelstva NDR. Využíval diapozitivů, grafů, diagramů k doplnění svého výkladu. Teoretické aspekty přinášel česky

přednesený příspěvek dr. J. Heinzmanna a dipl. geogr. H. Hermanna na téma „K problémům vzájemných vztahů mezi průmyslem a životním prostředím“, i když vycházel z výzkumu v oblasti Halle. Autoři přihlédli také k poznatkům získaným při výzkumech modelové oblasti Ostravsko, jež prováděla letos v červnu mezinárodní pracovní skupina RVHP. Prof. dr. M. Panov zasvěceně hovořil o geografických problémech rozvoje obyvatelstva a postupující urbanizaci v Makedonii, seznámil i s důsledky strukturálních změn ovlivňujících celou infrastrukturu.

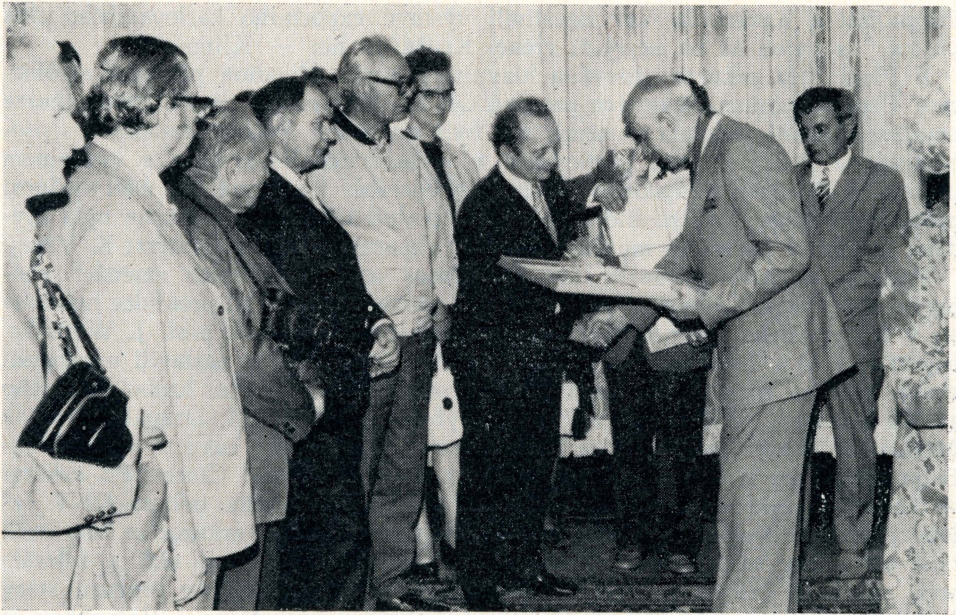
K příspěvkům věnovaných Plzni a Západočeskému kraji se vyjadřoval dr. C. Votrubec, CSc., a to zejména ve vztahu ke zvláštnostem kulturního, sociálního a historického vývoje Plzně. Velmi zajímavý a podnětný byl příspěvek J. Čecha, který seznámil účastníky s využitím řízeného modelu letounu pro letecké snímkování, tak důležitého pro geografickou výzkumnou činnost. O přestávce byla také instalována výstavka použitých modelů a záběrů. Model vrtulníku se začíná pokusně ověřovat.

I když většina příspěvků vycházela přímo z konkrétní problematiky územního plánování, a to i v širším pojetí uplatnění regionálních hledisek, mnohá zevšeobecnění mají i teoretický přínos pro obor a jeho další rozvoj.

Geografie chce přispět k řešení všech problémů praxe

Programové exkurze umožňovaly pokračování sjezdových jednání v jednotlivých oblastech západních Čech. Jednodenní exkurze byly konány jako semináře se zaměřením k určitým specifickým otázkám. Velký zájem byl o exkurze na Chebsko a Ašsko. Účastníci prvního dne exkurze navštívili nejdříve Velosalon národního podniku Eska, hlavního výrobce jízdních kol a největšího strojírenského závodu okresu. Poté se spolu s obyvateli Chebu zúčastnili slavnostního odhalení pamětní desky univ. prof. dr. B. Horákovi, DrSc., nositeli Řádu práce, chebskému rodákovi, na jeho rodném domě. Slavnostního aktu se zúčastnili zástupci stranických orgánů, ONV a města Chebu. Slavnostní akt zahájil předseda městského národního výboru. Hlavní projev při této příležitosti přednesl předseda ústředního výboru ČSSZ prof. dr. M. Nosek, DrSc., který zhodnotil zásluhy prof. Horáka pro českou, zvláště historickou geografii. Po prohlídce města — „českého Norimberka“ — byli účastníci exkurze přijati předsedou městského národního výboru, tajemníkem OV KSČ, náměstkem předsedy ONV a dalšími představiteli v obřadní síni chebského MěstNV. S živým zájmem se účastníci exkurze seznámili se strukturálními změnami v hospodářství okresu po druhé světové válce. Tyto poznatky jim také umožnily lepší orientaci při poznávání okresu, zejména jeho ašského výběžku. Mimo jiné navštívili přírodní zajímavosti — Komorní hůrku, rašeliniště Soos — a řadu dalších, především však města Aš a Františkovy Lázně. Exkurzi vedl a doplňoval výkladem prom. ped. S. Mirvald.

Nemenší zájem byl o exkurzi na Klatovsko a Domažlicko, která byla věnována především demografické problematice Klatovska a výstavbě Klatov. Nejdříve si návštěvníci prohlédli závod kožedělné galanterie n. p. KOZAK s bohatou výrobní tradicí. Poté byli přijati v zasedací síni ONV předsedou okresního národního výboru J. Mračkem, zástupcem okresního výboru KSČ, tajemníkem MěstNV V. Kabátem aj. Po zasvěceném referátu pracovníka ONV probíhal k dané problematice seminář, který byl zaměřen na řadu významných problémů rozvoje malých měst a jejich zázemí. Druhého dne položili zástupci všech orgánů a složek města a ČSSZ věnec k památníku zakladatele české geologie univ. prof.

Účastníci semináře byli přijati předsedou MěNV v Chebu Jaroslavem Hložkem v obřadní síni. Zleva prof. S. Láng z Budapešti, prof. L. Dinev ze Sofie, prof. A. Wrzosek z Krakova, prof. A. M. Rjabčikov, děkan Geografické fakulty Lomonosovovy univerzity v Moskvě, prof. M. Lukniš z Univerzity Komenského v Bratislavě aj. Předseda MěNV J. Hložek předává upomínkové dary pro zahraniční hosty do rukou předsedy přípravného výboru XIII. sjezdu čs. geografů doc. dr. L. Mištery, CSc.

J. Krejčího při příležitosti 150. výročí jeho narození. Místopředseda ústř. výboru doc. dr. L. Mištera, CSc., zhodnotil jeho význam pro geologii a geografii. Po exkurzi do závodů brýlové techniky n. p. OKULA v Nýrsku se návštěvníci seznámili s Domažlickem, prohlédli si také národopisné muzeum a z „Výhledů“ u Klenčí posoudili orografický vývoj Šumavy a Pošumaví. Exkurzi řídila a doplňovala výkladem prof. H. Hošková.

Nejvyhledávanější exkurze byla do oblasti západní Šumavy, snad právě proto, že byla vedena do míst málo známých a věnovala se výhradně fyzickogeografické problematice chráněné oblasti Šumavy, jejímu stavu, perspektivám a rekreačnímu využití. Pod vedením prom. geogr. J. Pecha se účastníci seznámili s vrcholovou částí Šumavy, navštívili Černé jezero, rekreační a sportovní středisko Železnou Rudu, poznali také přírodní krásy Povydrří, rozsáhlé Kvildské slatě a sirkařské město Sušici. Vedle prom. geogr. J. Pecha informoval o navštívených místech pracovník Chráněné oblasti Šumavy v Sušici L. Vodák, zejména o rezervacích a také její zvířeně. Seminář se sestával z rozborů jednotlivých lokalit.

Velký zájem byl rovněž o exkurzi na Karlovarsko a Sokolovsko, která sledovala především lázeňství, ochranu a tvorbu lázeňského prostředí. Její účastníci se pod vedením dr. Wintra, CSc., seznámili proto také s oblastí povrchové těžby hnědého uhlí, devastací a rekultivací krajiny na Sokolovsku. Poznali největší průmyslové objekty jako elektrárnu Tisovou, kombinát na zpracování hnědého uhlí ve Vřesové, tedy hlavní závody působící z hlediska ochrany a tvorby životního prostředí jako „destrukční činitelé“. Na semináři k těmto otázkám se zdůrazněním významu lázeňství v Karlových Varech byli také přijati předsedou MěNV s. J. Šlapákem.

Po prohlídce Karlových Var navštívili výstavu exportního karlovarského skla „Moser“ a vyjeli až na nejvyšší vrchol Krušných hor — Klínovec.

V Plzni byla exkurze věnována hlavním nosným závodům plzeňské aglomerace. Před prohlídkou některých provozů OP ŠKODA navštívili účastníci exkurze nejdříve závodní muzeum, v němž také byli seminární formou seznámeni s problematikou podniku, jeho postavením v socialistické integraci a s významem pro oblast Plzeňska a západních Čech. Celý rozsáhlý areál podniku měli možnost projet autokarem. Také návštěva národního podniku Plzeňský Prazdroj byla uvedena nejdříve v závodním muzeu. Plzeňskou exkurzi řídil prom. geograf K. Venig.

Poslední exkurze sledovala inovační proces ve strukturálních změnách průmyslu Rokycanska. Nejdříve však účastníci exkurze zhlédli po prohlídce hvězdárny v Rokycanech výstavku památek z pozůstalosti cestovatele prof. J. Wünsche, o jehož životě a díle referoval dr. C. Votrubec, CSc. Poté se zastavili u pamětní desky na jeho rodném domku a položili pietně věnec u jeho hrobu, kde jeho zásluh vzpomněl vědecký tajemník ústř. výboru ČSSZ dr. M. Drápal. Předseda MěstNV J. Hirsch při přijetí na radnici seznámil účastníky exkurze s problematikou města, na hvězdárně pak s životním prostředím ing. Cinert. Po exkurzi do konzervářenského závodu Marila s. Zdvořák z plánovacího odboru ONV vložil průběh inovačního procesu na Rokycansku. Účastníci exkurze se seznámili také se starou hospodářsky významnou oblastí těžby černého uhlí a železářství, navštívili Mirošov, Dobřív, kde byl výjimečně uveden do provozu starý hamr. Prohlédli si také typ okrouhlice obec Těně a přes Mýto a Holoubkov se vrátili do Rokycan, kde na rokycanském letišti předvedl J. Čech model řízeného letadla a jeho využití při snímkování.

Exkurze doplněné semináři s představiteli stranických orgánů, okresních a městských národních výborů, se setkaly s velkým zájmem. Byly považovány za novou formu práce Společnosti, která umožňuje oběma stranám hluboké seznámení s problematikou a přispívá k zainteresovanosti geografů na řešení problémů praxe. Geografové také plně využili těchto možností, takže mnohé semináře byly velmi rušné a dělné.

Společenský význam XIII. sjezdu

Sjezd usiloval o reprezentativní charakter jednání čs. a zahraničních geografů k aktuálním společensky angažovaným úkolům. Průběh a výsledky sjezdu ukázaly, že se tento záměr v rámci daných možností zdařil. Velká byla účast oficiálních zástupců na sjezdu, i když z různých důvodů (např. zasedání pléna ústř. výboru strany, pobyt mimo republiku, nemocnost) se ho nemohli zúčastnit i ti soudruzi, kteří účast přislíbili, jako člen ústř. výboru KSČ a ministr školství ing. J. Havlín, vedoucí tajemník KV KSČ dr. J. Mevald, tajemník KV KSČ J. Procházka, předseda Západočeského KNV O. Starý, nám. předsedy ČSAV akademik Poulík, předseda Národního komitétu čs. geografů, člen korespondent ČSAV prof. dr. E. Mazur, DrSc., ředitelé odborů ministerstva školství a další.

Také další zahraniční hosté, ač přislíbili účast, se nemohli z různých důvodů sjezdu zúčastnit (např. pro již zmíněný současný průběh geografického sjezdu v Polsku, pro oslavy výročí založení Akademie věd NDR, onemocnění). Proto se nemohli zúčastnit sjezdu ve větším počtu soudruzi z Polska a z NDR. Omluvil se také místopředseda Mezinárodní geografické unie (IGU) akademik F. F. Davitaja, ředitel Geografického ústavu GSSR v Tbilisi, akademik M. Peczi z Budapešti, předseda Svazu geografických společností SFJR prof. dr. T. Rakičevič z Bělehradu aj.

Uskutečnilo se také přijetí zástupců čs. geografie spolu se zahraničními hosty u primátora města Plzně E. Kopáčka, přijetí náměstkem předsedy Západočeského KNV J. Wiendlem a další setkání. V průběhu sjezdu zasedali také po dvakrát zástupci národních geografických komitétů socialistických zemí a projednávali řadu otázek, zejména účasti na XXII. mezinárodním geografickém kongresu v Moskvě, o němž účastníky sjezdu velmi podrobně informoval akademik I. P. Gerasimov.

Pro všechny účastníky sjezdu byl v pondělí 30. června ještě před zahájením sjezdových jednání uspořádán společenský večer, na němž byli představeni jak účastníci zahraničních delegací, tak i členové ústředního výboru. Společenský večer byl vyplněn hudebním programem, na němž byly také předneseny písně západočeských a plzeňských skladatelů. Před zahájením sjezdu v pondělí 30. června navštívili jeho účastníci výstavu gastronomie, lázeňství, cestovního a turistického ruchu socialistických zemí.

Večery byly rezervovány pro společenská setkání v různých společenských podnicích Plzně, které byly pro ně vyhrazeny. Společně s hvězdárnou a planetáriem, kde byla účastníkům sjezdu umožněna prohlídka, byly organizovány večery zeměpisných filmů. Před zahájením sjezdových jednání byly také otevřeny výstavy v budově Pedagogické fakulty v Plzni v traktu geografie: výstava o výstavbě a rozvoji Plzně, expozice plzeňských geografů, Geografického ústavu ČSAV, katedry geografie přírodovědecké fakulty Univerzity J. E. Purkyně, Ústředního ústavu geologického, Státního pedagogického nakladatelství, nakladatelství ČSAV, podnikového ředitelství n. p. Geodézie aj.

O sjezdu a jeho průběhu byla informována široká veřejnost prostřednictvím denních listů, s jejichž zástupci se v Plzni uskutečnila před sjezdem tisková konference. Zvláštní pozornost věnoval sjezdu Čs. rozhlas a Čs. televize. Čs. státní pošta razítkovala přímo na sjezdu a na poštovním úřadě Plzeň 1 dopisův zvláštním poštovním razítkem s emblémem ČSSZ.

Všichni účastníci sjezdu dostali červené účastnické odznaky ČSSZ. V modrém provedení byly od tohoto sjezdu zavedeny jako odznaky ČSSZ. Odznak byl navrácován akademickým malířem dr. B. Sedláčkem, CSc., byl schválen výtvarnou komisí Svazu výtvarných umělců a stane se v budoucnu symbolem, emblémem ČSSZ.

Težtě před sjezdem dostali účastníci sjezdu k prostudování dva sjezdové sborníky se sjezdovými příspěvky (Studia Geographica č. 50 a 51), aby v rámci ekonomiky času mohla být diskuse na sjezdu soustředěna na hlavní úkol. Pro všechny účastníky sjezdu byl připraven soubor materiálů a různých suvenýrů jako geografické metodické průvodce Exkurze po západních Čechách, publikace i obrazové z různých částí Západočeského kraje, spisové desky, upomínková dlaždice s emblémem kongresu aj. Další materiály a suvenýry byly věnovány účastníkům při exkurzích a seminářích.

Hlavní podíl na organizaci sjezdu měl přípravný výbor, který byl tvořen členy výboru pobočky v čele s místopředsedou ústř. výboru doc. dr. L. Mišterou, CSc. Místopředsedy přípravného výboru byli soudruzi I. Pech, jako předseda západočeské pobočky a v době jeho nemoci zvolený dr. J. Winter, CSc. Jednotlivé komise byly řízeny členy výboru, a to koncepční komise prof. H. Hoškovou, organizační komise s. řed. S. Šourkem, tisková a propagační prom. o. S. Mirvaldem, hospodářská prom. ped. A. Štruncovou. Nutno poděkovat také Geografickému ústavu, zejména jeho řediteli doc. dr. I. Demkovi, DrSc., za jeho pomoc, zejména při organizačním zajištění zahraničních hostů.

Pokračovat i nadále v započaté práci

Valné shromáždění ČSSZ při ČSAV se sešlo na závěr společného sjezdového jednání v úterý 2. července odpoledne. Řídil ho předseda ústředního výboru prof. dr. M. Nosek, DrSc., který také podal podrobnou zprávu o činnosti ústředního výboru. V ní zaujal řadu kritických stanovisek k činnosti společnosti. Jeho referát je uveřejněn v tomto Sborníku ČSSZ. Podle organizačního řádu zvolené příslušné komise — mandátová, volební a návrhová — zahájily svou činnost. Mandátová komise pracovala ve složení dr. J. Kousal, předseda, dr. M. Špür, CSc., A. Wahla, prom. geogr. K. Stránský. Volební pracovala za řízení doc. dr. V. Němečka, CSc., a zasedali v ní zástupci jednotlivých poboček: doc. dr. J. Demek, DrSc. z jihomoravské, dr. F. Ševčík, CSc. ze severomoravské, dr. F. Nekovář z jihočeské pobočky.

Členy návrhové komise byli dr. M. Drápal jako předseda, prof. O. Tichý, CSc., doc. dr. M. Riedlová, dr. H. Fričová, doc. dr. M. Macka, CSc., doc. J. Machyček, CSc., dr. J. Zemánek.

Předseda revizní komise ústředního výboru prof. dr. O. Tichý, CSc., podal pak obsáhlou zprávu, v níž hodnotil především veškerou činnost Společnosti, ocenil záložnou práci zejména předsedy prof. Noska a dalších vedoucích funkcionářů i ostatních členů výboru. Zvláštní pozornost pak věnoval hospodaření ústředního výboru a problémům činnosti Společnosti. Požádal pak sjezd, aby odstupujícímu výboru bylo uděleno absolutorium.

Valné shromáždění zvolilo pak čestné členy Československé společnosti zeměpisné při ČSAV. Čestné členství nebylo s výjimkou českobudějovického sjezdu od roku 1945 udělováno zahraničním geografům. Ze zahraničních geografů byli zvoleni čestnými členy akademik Innokentij Piotrovič Gerasimov z Moskvy, prof. dr. Antonín Wrzosek z Krakova, prof. dr. Ljubomir Dinev ze Sofie, in memoriam prof. Isaak Mojsejevič Maergojz, dr. geogr. věd, akademik Feofan Farnějevič Davitaja z Tbilisi.

Z českých a slovenských geografů byli zvoleni za čestné členy prof. dr. Miroslav Blažek, prof. ing. arch. Emanuel Hruška, DrSc., doc. dr. Jaromír Janka, CSc., prof. dr. Mikuláš Konček, DrSc., člen korespondent ČSAV a SAV, prof. dr. Michal Lukniš, DrSc., prof. dr. Miloš Nosek, DrSc., prof. ing. Bohuslav Šimák, dr. Kamil Vaetr, akademik Vladimír Zoubek, in memoriam prof. dr. Josef Martinka.

Dále byly uděleny diplomy za rozvoj geografie doc. dr. Jaromíru Demkovi, DrSc., dr. Miloši Drápalovi, doc. dr. Miroslavu Mackovi, CSc., doc. dr. Jiřímu Machyčkoví, CSc., JUDr. et PhDr. Ottovi Pokornému, CSc., dr. Josefu Zemánkoví, in memoriam doc. dr. Otakaru Vránovi a doc. dr. Otakaru Šlampovi, CSc. Diplom byl také udělen kolektivu pracovníků Geografického ústavu ČSAV v Brně.

Ústřední výbor také udělil na návrh poboček 120 českým, slovenským a zahraničním geografům zlatý odznak ČSSZ, který byl vyhlášen u příležitosti 30. výročí osvobození ČSSR Sovětskou armádou a XIII. sjezdu čs. geografů v Plzni. Zlatý odznak je udělován za činnost v ČSSZ, za zásluhy o rozvoj geografické vědy a její popularizaci. Na valném shromáždění byly předány tyto zlaté odznaky s průkazem členům ústředního výboru, předsedou prof. dr. M. Noskem DrSc. — Ostatní udělené odznaky budou předány při slavnostních příležitostech na zasedání ústředního výboru a jednotlivých poboček.

Po krátké diskusi byla podána zpráva mandátové komise, po níž následovala zpráva volební komise a volba nového výboru za řízení předsedy ÚV ČSSZ prof. dr. Miloše Noska, DrSc.

Členy nového ústředního výboru byli zvoleni doc. dr. J. Demek, DrSc., dr. M. Drápal, prof. dr. V. Häufler, CSc., dr. Z. Hoffmann, CSc., dr. J. Kousal, doc. dr. V. Král, CSc., doc. dr. J. Machyček, CSc., doc. dr. L. Mištera, CSc., doc. L. Skokan, CSc., prof. O. Tichý, CSc. Za náhradníky výboru dr. M. Havrlant, CSc., prof. A. Kubíčková, ing. dr. V. Novák, doc. dr. C. Votrubec, CSc., dr. J. Zemánek, dr. J. Doskočil. Za členy revizní komise byli zvoleni prof. dr. M. Nosek, DrSc., doc. dr. M. Riedlová, jako náhradník prom. geograf S. Mirvald.

Podle organizačního řádu jsou členy ústř. výboru ČSSZ předsedové a jednatele poboček z titulu svých funkcí: za pražskou pobočku předseda doc. ing. dr. J. Madar a jednatel prom. geogr. K. Stránský, za jihomoravskou pobočku předseda doc. dr. M. Macka, CSc. a jednatel dr. M. Hrádek, CSc., za jihočeskou pobočku předseda dr. F. Nekovář a jednatel prom. geogr. J. Rozkopal, za severočeskou pobočku předseda doc. dr. V. Němeček, CSc. a jednatel dr. B. Štěpán, za východočeskou pobočku předseda dr. O. Čepek a jednatel dr. K. Režný.

Tito funkcionáři poboček byli řádně zvoleni na výročních členských schůzích poboček konaných před XIII. sjezdem, u dvou zbývajících poboček západočeské a severomoravské budou členské schůze až po sjezdu. Do těchto voleb jsou z titulu svých funkcí členy ústředního výboru za západočeskou pobočku předseda prom. geogr. J. Pech a jednatel S. Šourek. Za severomoravskou pobočku předseda dr. J. Duda a jednatel prof. J. Raschendorfer.

Podle usnesení presidia ČSAV budou do ústředního výboru kooptováni 2–3 členové-delegáti, které navrhne Slovenská geografická společnost.

Na závěr valného shromáždění bylo na návrh předsedy návrhové komise dr. M. Drápala doporučeno, aby ze sjezdu byly odeslány pozdravné telegramy.

Přednesný návrh na usnesení byl v diskusi v některých bodech upřesněn a sjezdem jednomyslně schválen v tomto znění:

1. Valné shromáždění schvaluje zprávu o rozvoji české geografie v letech 1972 až 1975 mezi II. a XIII. sjezdem ČSSZ a zprávu o činnosti ÚV ČSSZ za funkční období 1972–1975 a souhlasí s návrhem revizní komise, aby odstoupujícímu výboru bylo uděleno absolutorium.
2. Valné shromáždění, vycházejíc ze závěrů XIV. sjezdu KSC, nově zvolenému ÚV ČSSZ pro funkční období 1975–1978
 - a) ukládá rozpracovat úkoly, které vyplnou pro ČSSZ z usnesení XV. sjezdu KSC a XXV. sjezdu KSSS;
 - b) doporučuje i nadále rozvíjet spolupráci na integrovaných úkolech výzkumu v rámci socialistických zemí i v ČSSR v nových směrech v rámci vědecko-badatelského plánu výzkumu a plánů resortních;
 - c) ukládá rozšiřovat a upevňovat spolupráci ČSSZ s geografickými společnostmi socialistických zemí pro zajištění společného řešení základních problémů geografie;
 - d) ukládá pokračovat v úzké spolupráci se sesterskou SGS;
 - e) doporučuje i nadále věnovat pozornost rozpracování filosofických otázek marxistické geografie a tím přispívat k formování vědeckého názoru; za nedílňý úsek této činnosti považovat komunistickou výchovu mládeže;
 - f) doporučuje prohlubovat a rozšiřovat teoretickou základnu geografie, hlavně rozvojem konstruktivní geografie a používání všech nejnovějších metod včetně systémového přístupu;
 - g) doporučuje zahájit práci na dlouhodobé rámcové prognóze rozvoje vědních geografických oborů a možností jejich kádrového zajištění;

- h) ukládá provést sloučení komise pro školskou geografii a odborné skupiny pro školskou geografii v jeden útvar, který by měl název „Odborná skupina pro školskou geografii“, do práce této skupiny zapojit v nejširším možném měřítku spolupracovníky z řad specialistů pro jednotlivé obory, z kabinetů zeměpisu KPÚ i z komisí pro školskou geografii v pobočkách ČSSZ;
- ch) ukládá zaměřit se na modernizaci obsahu zeměpisu včetně výuky životního prostředí a jeho ochranu a výchovného využití, na zařazení zeměpisu mezi vyučovací předmětu učebních plánů všech stupňů našich škol, na modernizaci vyučovací techniky a vyučovacích prostředků pro zeměpis i na vytvoření moderního systému zeměpisných učebnic. V tomto směru využít všech možností na zvýšení spolupráce se všemi školskými orgány, hlavně s MŠ ČSR a SSR, a GÚ ČSAV a SAV;
- i) doporučuje zintenzívnit a zkoordinovat vědecký výzkum v oblasti didaktiky geografie k získání potřebných objektivních a ověřených podkladů pro plnění úkolů vyplývajících z předcházejícího odstavce [viz ad ch)]. Tento výzkum řídit tak, aby byl zaměřen na nejaktuálnější problémy školské geografie;
- j) doporučuje spolupracovat při řešení otázek školské geografie s odbornou skupinou pro školskou geografii SGS při SAV;
- k) doporučuje pověřit odbornou skupinu pro školskou geografii pomocí při přípravě geografického semináře při Uherskobrodských dnech Komenického;
- l) ukládá pokračovat v zájmu zapojení široké geografické veřejnosti do spolupráce na řešení aktuálních geografických problémů, v součinnosti s jednotlivými pobočkami ČSSZ při organizování diskusních zasedání, pracovních konferencí, seminářů a exkurzí, které se již v práci ČSSZ osvědčily;
- m) ukládá pečovat o rozšíření členské základny ČSSZ a o zakládání nových místních organizací ČSSZ;
- n) souhlasí s udělením čestného členství zahraničním i domácím geografům;
- o) souhlasí s odesláním pozdravných telegramů prezidentu ČSSR, ÚV KSČ, ministrům školství ČSR a SSR, předsedovi ČSAV a vědovému tajemníkovi Zápodočeského KV KSČ;
- p) ukládá připravit nejpozději v r. 1978 XIV. sjezd ČSSZ v Bratislavě ve spolupráci se SGS nebo v Brně;
- q) ukládá co nejdříve podrobně rozpracovat přijatá usnesení a zařadit je do plánu činnosti.

1. Ze slavnostního odhalení pomětní desky prof. dr. Bohuslavu Horákovi DrSc., v Chebu. Předseda MěNV v Chebu Jaroslav Hložek při úvodním projevu, zleva tajemník OV KSČ I. Šarman, zástupce ONV v Chebu V. Hrachovec, předseda MěV KSČ V. Jakubík. Vpravo univ. prof. dr. M. Nosek, DrSc a doc. dr. L. Mištera, CSc.

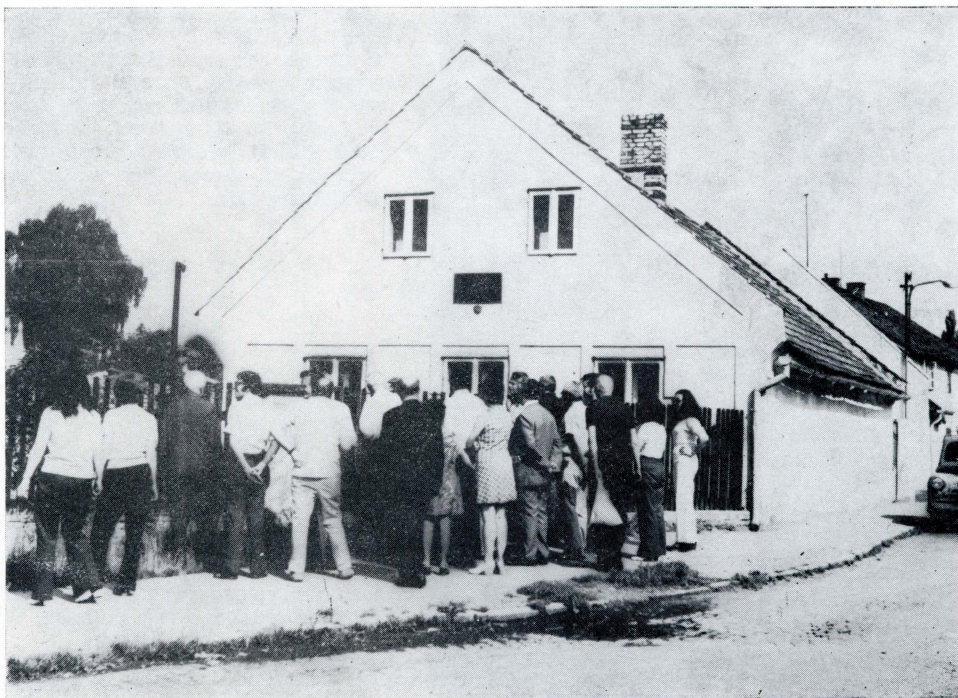
2. Pamětní deska univ. prof. dr. Bohuslavu Horákovi, DrSc., nositeli Řádu práce, odhalená při příležitosti XIII. sjezdu čs. geografů v Plzni na jeho rodném domě v Chebu.

(Snímky 3 a 4 z archívu *L. Mištery*, č. 14 *M. Holeček*, ostatní *J. Rubín*.)

3. Areál průmyslových škol — elektro-technické a dopravní — s kolejemi, kde byla ubytována většina účastníků XIII. sjezdu čs. geografů.

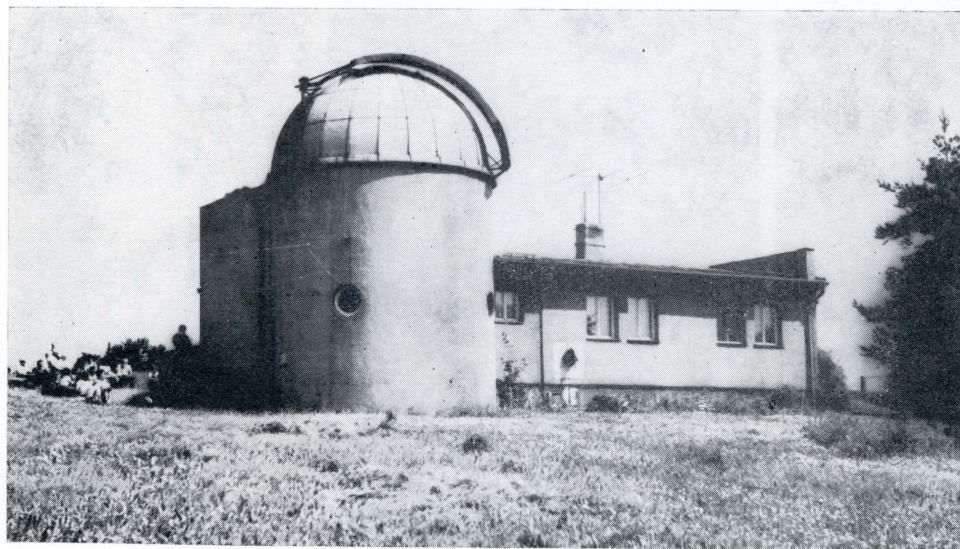
4. Pamětní deska na rodném domě cestovatele Josefa Wünsche v Rokycanech, u níž vzdali hold účastníci XIII. sjezdu čs. geografů v Plzni 4. 7. 1975.

5. Rokycany — část nového sídliště v jihovýchodní čtvrti města. V pozadí vrch Žďár (630 m n. m.) s významnou státní přírodní rezervací na vrcholu, patřící již do Brdské vrchoviny.

6. Rokycanská hvězdárna, odborné a kulturně osvětové zařízení v Západočeském kraji, byla cílem jedné z exkurzí účastníků plzeňského sjezdu.

7. Přední sovětský geograf, ředitel Geografického ústavu AN SSSR akademik I. P. Gerasimov (vpravo) s ředitelem našeho Geografického ústavu ČSAV v Brně doc. dr. J. Demkem, DrSc., na lokalitě Jezerní sláť v chráněné krajinné oblasti Šumava.

8. Peřejnatá říčka Křemelná na soutoku s Vydrou u Čeňkovy pily na Šumavě, kde má průměrný průtok $4,33 \text{ m}^3/\text{s}$ (Výdra $4,27 \text{ m}^3$).

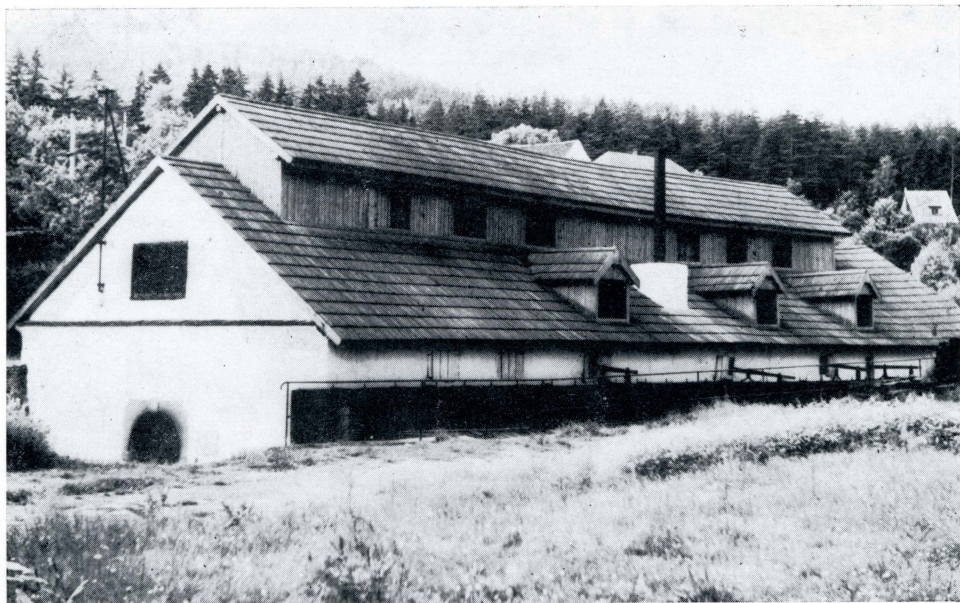

9. Balvanité řečiště Vydry hluboce zaříznuté v žulách a rulách moldanubického krystalika, patří k nejcennějším krajinným prvkům Šumavy.

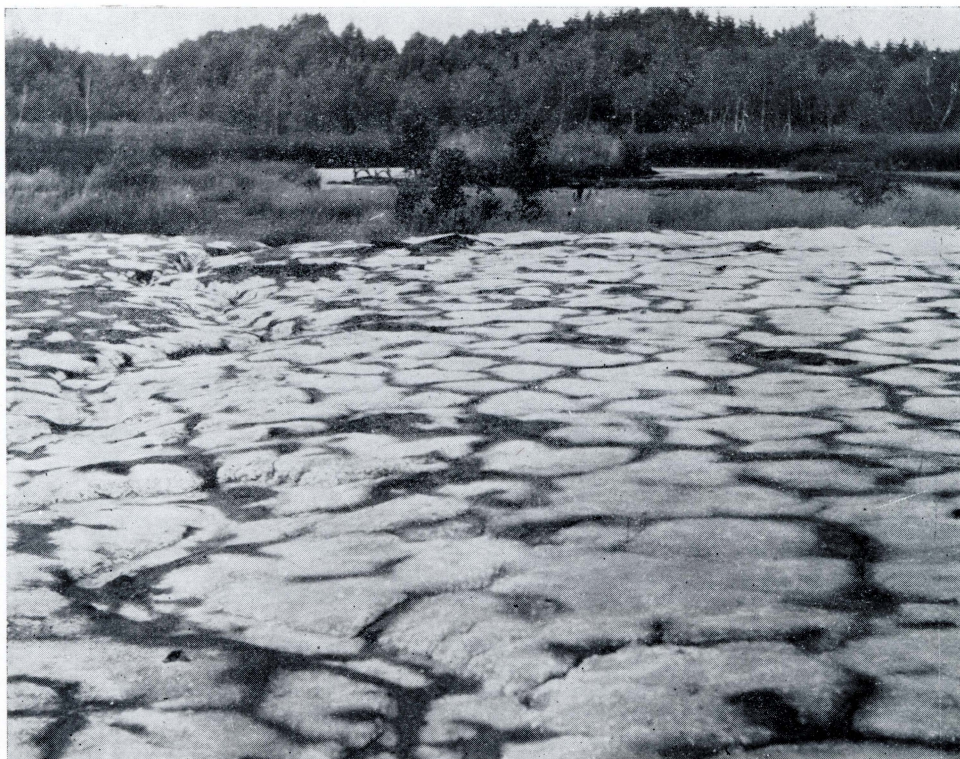
10. Celkový pohled na rašeliniště Jezerní slat (v minulosti zčásti dotčené těžbou), kde je ve státní přírodní rezervaci chráněna typická rašeliništní vegetace s glaciálním reliktem břízou nízkou (*Betula nana*) aj. Mocnost rašeliny 4—7 m.
11. Jádrem celé Šumavy jsou vysoko položené (1000—1100 m n. m.) rozlehlé mírně zvlněné plošiny — Šumavské pláně. Na snímku jejich největší část — Kvildské pláně s obcí Kvilda, kudy vedla sjezdová exkurze.

12. Starý hamr ze 14. stol. v Dobříví. Je zachován jako technická památka. Pro účastníky sjezdu bylo jeho zařízení uvedeno ukázkově do provozu.
13. Jiná exkurze vedla do Ašského výběžku, kde leží též málo známá část ašského křemenného valu sz. od Hazlova. Je chráněna v kategorii „chráněný přírodní výtvor“ pod názvem Goethova skalka.

14. Výkvěty solí, hlavně Glauberovy soli, vyplňují políčka mezi exsikačními prasklinami na rašeliništi Soos u Františkových Lázní. Jsou patrné jen v suchých obdobích.
15. Exkurze do státní přírodní rezervace Soos, kde je chráněno rašeliniště na křemelinovém štítu s mofetami. Unikající CO_2 se zde zachycuje v hliněných nádobách.

